

02 2024

Bulletin o aktuálních (nejen) právních otázkách | www.schoenherr.eu

Z obsahu...

Krátkodobé ubytování z pohledu nemovitostního práva

5

Vláda předložila návrh novely zákona, který by mohl zásadně změnit poskytování krátkodobého ubytování. Návrh počítá s povinnou registrací v systému eTurista a přísnějšími kontrolami souladu s veřejnoprávními povoleními. Co to bude znamenat pro pronajímatele?

Novela zákona o přeměnách

7

Novela zákona o přeměnách, účinná od července 2024, přináší zásadní změny pro vnitrostátní i přeshraniční přeměny společností, včetně nových administrativních postupů a ochrany věřitelů. Jaké praktické dopady mohou firmy očekávat?

Nařízení o odlesňování – strašák (nejenom) potravinářského průmyslu?

Mgr. Monika Voldánová, advokátka,
e-mail: m.voldanova@schoenherr.eu

Jeden z nejdiskutovanějších současných legislativních počinů EU, nařízení o odlesňování (tzv. EUDR)¹, provází od počátku legislativního procesu kontroverze. Ty pokračují i po jeho schválení, kdy ani dva měsíce před stanovenou použitelností není jasné, zda a kdy k ní dojde. Nařízení EUDR stanovilo použitelnost na 30. 12. 2024 (resp. na 30. 6. 2025 pro malé podniky a mikropodniky), na začátku října ji však Evropská komise pod tlakem průmyslových podniků a některých evropských zemí navrhla posunout o 12 měsíců. Momentálně se čeká na to, zda tento návrh projde Evropským parlamentem.

Cílem nařízení je bojovat s celosvětovým odlesňováním a znehodnocováním lesů, emisemi skleníkových plynů a úbytkem biologické rozmanitosti. Nařízení má přesah i za hranice EU a postihne i mimo-evropské subjekty.

Relevantní komodity a produkty

Nařízení reguluje obchod s tzv. relevantními komoditami a relevantními produkty. Relevantními komoditami jsou skot, kakao, káva, palma olejná, kaučuk, sója a dřevo. Relevantními produkty jsou ty, které obsahují některou z relevantních komodit a které jsou zároveň obsaženy v příloze I nařízení. Ačkoliv se často uvádí, že nařízení dopadne pouze na potravináře², opak je pravdou a kromě potravinářského průmyslu zasáhne mnoho dalších průmyslových odvětví od módního³ přes chemický a kosmetický⁴ až po výrobce a prodejce pneumatik⁵, nábytku⁶, knihtisk⁷ a další.

Dle nařízení bude možné relevantní komodity a relevantní produkty uvádět a dodávat na trh EU a vyvážet z EU, pouze pokud (i) nezpůsobují odlesňování a (ii) byly vyprodukovány v souladu s právními předpisy země produkce (požadavek zákonosti).

Nové evropské nařízení změní obchod s vybranými komoditami

Nařízení o odlesňování – strašák (nejenom) potravinářského průmyslu?

Mgr. Monika Voldánová, advokátka, e-mail: m.voldanova@schoenherr.eu

pokračuje ze strany 1

Jaké povinnosti nařízení stanovuje?

Povinnosti dopadnou na veškeré články dodavatelského řetězce, nicméně jejich rozsah se liší podle postavení jednotlivých subjektů a jejich velikosti.

Nejširší povinnosti mají tzv. hospodářské subjekty, tj. výrobci nebo dovozci a vývozci relevantních komodit a relevantních produktů. Mají například povinnost provést náležitou péči (due diligence). V rámci ní musí (i) shromáždit rozsáhlé informace a podklady prokazující, že relevantní produkty nezpůsobují odlesňování a splňují požadavek zákonnosti; a (ii) posoudit riziko, tj. ověřit a analyzovat shromážděné informace a určit, zda existuje riziko, že relevantní produkty jsou nevyhovující. Před tím, než hospodářský subjekt uvede relevantní produkt na trh nebo jej vyveze, je povinen předložit prostřednictvím informačního systému vytvořeného Evropskou komisí tzv. prohlášení o náležitě péči, tj. prohlášení, že vykonal náležitou péči (due diligence) a že nezjistil žádné nebo pouze zanedba-

vané riziko. Pokud již byla náležitá péče pro některé části relevantních produktů vykonána na jiných úrovních dodavatelského řetězce, mohou na ni hospodářské subjekty pouze odkazovat. Hospodářské subjekty budou dále každoročně a veřejně (i prostřednictvím internetu) podávat zprávy o svém systému náležitě péče. Obdobné povinnosti se vztahují i na tzv. obchodníky, tj. ostatní osoby v dodavatelském řetězci, kteří nejsou malými a středními podniky.

Na obchodníky, kteří jsou malými a středními podniky, se vztahuje užší rozsah povinností. Osvobození budou zejména od povinnosti předkládat prohlášení o náležitě péči. Budou nicméně povinni shromažďovat a uchovávat některé informace ohledně relevantních produktů, včetně identifikace svých dodavatelů (jakož i referenční čísla prohlášení o náležitě péči vztahující se k dodaným produktům) a odběratelů.

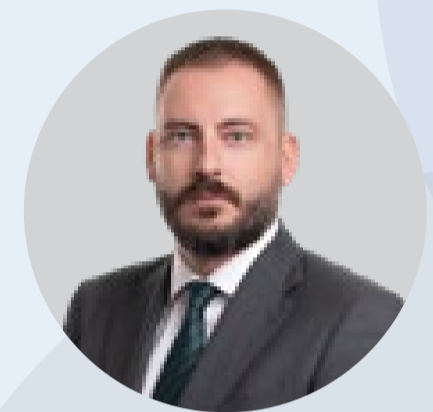
Sankce

Pokud subjekt nařízení poruší, kromě citelných pokut (maximální výše má být

stanovena nejméně na 4 % celkového ročního obrátu hospodářského subjektu nebo obchodníka v celé EU) bude možné relevantní produkty a i příjmy z transakcí s relevantními produkty konfiskovat, hospodářské subjekty a obchodníky dočasně vyloučit ze zadávání veřejných zakázek a z přístupu k veřejnému financování, anebo jim dokonce dočasně zakázat uvádět nebo dodávat relevantní produkty na trh, případně je vyvážet. Na dodržování povinností bude v České republice dohlížet nově zřízený úřad – Národní lesnický institut. Pravomocné rozsudky týkající se porušení nařízení, včetně identifikace porušujícího subjektu, bude Evropská komise zveřejňovat na svých internetových stránkách.

Nařízení o odlesňování přináší řadu zcela nových požadavků a může být náročné je správně implementovat. Toto je umocněno tím, že v současné době existuje zatím minimum výkladových stanovisek a pokynů ze strany evropských a národních úřadů. Pokud máte zájem o další informace nebo právní podporu v této oblasti, rádi vám pomůžeme.

Nové tváře v týmu

Mgr. Radim Obert
Advokát

ra.obert@schoenherr.eu

Náš tým posílil seniorní advokát Radim Obert, který u nás bude působit jako vedoucí litigační praxe. Radim se zaměřuje zejména na řešení sporů a trestní právo. Rovněž má zkušenosti s právním poradenstvím v oblasti compliance a interních vyšetřování. V soudních sporech má Radim rozsáhlé zkušenosti se zastupováním klientů v širokém spektru oblastí, zejména v oblasti obchodního/korporátního práva, pracovního práva a práva nemovitosti.

Radim Obert před nástupem do Schönherr pracoval ve významných lokálních advokátních kancelářích a rovněž ve státním sektoru. Absolvoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy a od roku 2015 je členem České advokátní komory.

1. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1115 ze dne 31. května 2023 o dodávání na trh Unie a vývozu z Unie některých komodit a produktů spojených s odlesňováním a znehodnocováním lesů a o zrušení nařízení (EU) č. 995/2010.
2. Relevantními produkty jsou produkty ze skotu (hlavně maso), kaka (včetně čokolády), kávy, palmy olejné (včetně palmového oleje) a sóje.
3. Relevantními produkty jsou surové kůže ze skotu.
4. Relevantními produkty jsou glycerol, kyselina palmitová, kyselina stearová, nasycené acyklické monokarboxylové kyseliny, technická kyselina olejová, technické mastné alkoholy a další z palmy olejné.
5. Relevantními produkty jsou pneumatiky z kaučuku.
6. Relevantními produkty jsou dřevo, překližky, dýhované desky, dřevěný nábytek apod.
7. Relevantními produkty jsou knihy, noviny, obrazy apod.

Akt o umělé inteligenci mění pravidla hry v EU

Mgr. Sebastian Špeta, advokát, e-mail: se.speta@schoenherr.eu

Dne 1. srpna 2024 vstoupil v platnost světově první právní rámec zaměřený na regulaci umělé inteligence, známý jako AI Act (nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2024/1689). Toto nařízení má za cíl zajistit ochranu základních práv evropských občanů a podniků a zvýšit bezpečnost prostřednictvím regulace systémů umělé inteligence na základě jejich rizikového potenciálu.

Koho se nařízení dotkne?

AI Act se aplikuje na celý uživatelský a vývojový řetězec umělé inteligence. Povinnosti se však výrazně liší podle role, kterou subjekt v hodnotovém řetězci zastává. Nejpřísnější regulace se týkají poskytovatelů a uživatelů vysoce rizikových systémů umělé inteligence. Příkladem mohou být vývojáři systémů pro biometrickou identifikaci, ale i běžné společnosti používající AI při své činnosti, například při náboru zaměstnanců a analýze životopisů. Ze sektorového pohledu bude kromě vývoje moderních technologií AI Act klást zvýšené nároky především na oblast sociálních sítí, digitální marketingové společnosti nebo finanční a pojišťovací sektor.

Klasifikace rizik

AI Act rozlišuje u systémů AI čtyři úrovně rizika:

Zakázané postupy

Postupy v oblasti AI, které představují zvláště škodlivé způsoby využití AI, jsou zakázané. Do této kategorie patří například systémy sociálního hodnocení, manipulaci s lidským chováním a hromadný scraping obličejů pro vytváření databází pro rozpoznávání obličejů.

Vysoce rizikové systémy

Tyto systémy mohou negativně ovlivnit bezpečnost lidí nebo jejich základní práva. Patří sem systémy používané v kritické infrastruktuře, vzdělávání, zaměstnání, řízení pracovníků, přístupu k základním veřejným službám, prosazování práva nebo biometrické identifikaci.

Systémy s omezeným rizikem

Typicky zahrnují chatovací roboty nebo generativní AI, kde regulace klade důraz zejména na transparentnost.

Systémy s minimálním rizikem

Většina systémů AI používaných v EU spadá do této kategorie, například AI ve hrách nebo spamové filtry. V těchto případech mohou subjekty splňovat požadavky regulace dobrovolně.

Povinnosti poskytovatelů vysoce rizikových systémů

Než poskytovatel uvede na evropský trh vysoce rizikový systém AI, musí provést posouzení shody, které ověřuje, že systém splňuje stanovené požadavky na důvěryhodnou umělou inteligenci. To zahrnuje zejména kvalitu dokumentace, transparentnost, lidský dohled a kybernetickou bezpečnost. Poskytovatelé musí také zavést systémy řízení kvality a rizik a zapsat vysoce rizikové systémy AI do evropské databáze.

Poskytovatelé systémů AI **určených ke komunikaci s lidmi** musí zajistit, že lidé budou vědět, že jejich protějškem je stroj. Poskytovatelé systémů **generujících mediální obsah** mají povinnost postarat se o to, aby výstupy z těchto systémů byly označeny jako uměle vytvořené nebo manipulované. Poskytovatelé **obecných modelů AI** musí zpřístupnit určité informace poskytovatelům navazujících systémů a zajistit, aby při trénování jejich modelů bylo dodržováno autorské právo.

V praxi to znamená zvýšené náklady na vývoj a implementaci compliance procedur, což může být pro mnoho společností, zejména těch středních, významným zdrojem časového i finančního tlaku.

Sankce za porušení

Přestože je AI Act poměrně rozsáhlý (má přes sto čtyřicet stran právního textu), neodpovídá na všechny klíčové otázky související s AI, zejména v oblastech práva duševního vlastnictví nebo odpovědnosti za škodu způsobenou systémy AI. AI Act však nebude jediným předpisem EU v oblasti umělé inteligence. V současné době je předmětem debat konkrétní obsah směrnice o odpovědnosti za umělou inteligenci, která by měla v rámci EU harmonizovat pravidla občanské odpovědnosti.

AI Act přináší standardní režim sankcí za porušení evropských pravidel. Sankce mohou dosáhnout až 7 % ročního celosvětového obrátu nebo 35 milionů eur za porušení pravidel zakázané AI. Méně závažná porušení jsou sankcionována zhruba polovičně.

Doporučení závěrem

AI Act bude plně použitelný od 1. srpna 2026, nicméně jeho povinnosti vstupují v platnost postupně, počínaje zákazem vysoce rizikových systémů v únoru příštího roku a pravidly pro obecné umělé inteligence v srpnu. Zavést odpovídající pravidla a požadavky bude pro většinu společností časově náročné, s přípravou tak doporučujeme neotálet.

Změna pravidel pro digitální platformy

Nově přijatá směrnice o platformové práci má za cíl zlepšit pracovní podmínky pracovníků, jejichž činnost je řízena prostřednictvím digitálních platform (v praxi často taxi, kurýrní nebo donášková služba apod.). Z pohledu zaměstnavatelů v oblasti digitálních platform přináší směrnice povinnost přehodnotit právní vztah s pracovníky a jasně definovat, zda jsou to zaměstnanci, či osoby samostatně výdělečně činné (směrnice přináší vyvratitelnou domněnku zaměstnaneckého statusu). Firmy by měly také upravit své procesy algoritmického řízení a zajistit, že budou plnit nové požadavky na ochranu osobních údajů a monitoring zaměstnanců.

Začíná nová éra regulace umělé inteligence

Další novela zákoníku práce – víte o ní?

Mgr. Marie Gremillot, advokátka, e-mail: m.gremillot@schoenherr.eu

K 1. srpnu 2024 vstoupila v účinnost novela zákoníku práce, která přinesla (resp. přinese) řadu změn – mimo jiné v oblasti dovolené, kolektivního vyjednávání, minimální a zaručené mzdy, jakož i rozvrhování pracovní doby. Jaké jsou nejdůležitější body novely, odkdy platí a co pro vás znamenají?

Dovolená

S účinností k 1. 8. 2024 odpadla zaměstnavatelům jedna z administrativních zátěží, protože se zrušila jejich povinnost sestavovat plán dovolených. Také se upustilo od poněkud nepraktického požadavku, podle kterého se měla dovolená vyčerpat „zpravidla vcelku“. Stále však platí, že zaměstnavatel je povinen písemně oznámit zaměstnanci dobu čerpání dovolené alespoň 14 (kalendářních) dnů předem, pokud se nedohodne se zaměstnancem na kratší době, a že když zaměstnavatel určuje čerpání dovolené, má přihlížet vedle provozních důvodů též k oprávněným zájmům zaměstnance.

Kolektivní vyjednávání

Působí-li u zaměstnavatele více odborových organizací, musí zaměstnavatel jednat o uzavření kolektivní smlouvy se všemi. V praxi však neshody mezi jednotlivými odborovými organizacemi často vedly k tomu, že kolektivní smlouva nakonec uzavřena nebyla. Novelizované znění zákoníku práce účinné od 1. 8. 2024 má nabídnout řešení takové situace. Cílem nové úpravy je zejména zamezit tomu, aby malá skupina osob vytvořila odborovou organizaci pouze proto, aby blokovala kolektivní vyjednávání ostatním. Pokud se odborové organizace ani ve lhůtě 30 dnů od zahájení vzájemných jednání neshodnou, musí o tom bez odkladu informovat zaměstnavatele. Ten má pak možnost uzavřít kolektivní smlouvu s tou odborovou organizací, jež má nejvíce členů, kteří jsou v pracovním poměru u zaměstnavatele, nebo s více odborovými organizacemi, které mají dohromady nejvíce členů, kteří jsou v pracovním poměru u zaměstnavatele, ovšem za splnění určitých podmínek.

Vedle změny ustanovení o kolektivním vyjednávání v zákoníku práce došlo také k novelizaci zákona o kolektivním vyjednávání. Upravuje se například okruh zaměstnavatelů, pro které jsou závazné kolektivní smlouvy vyššího stupně. Dále nově platí, že se nepřihlíží k ujednáním podnikové kolektivní smlouvy, která upravuje práva z pracovněprávních vztahů zaměstnanců v menším (nižším – méně příznivém) rozsahu než kolektivní smlouvy vyššího stupně.

Minimální a zaručená mzda

Novela zákoníku práce zavádí nový mechanismus výpočtu minimální mzdy, který bude záviset na průměrné měsíční mzdě

Samorozvrhování pracovní doby

Zaměstnanci si nově mohou sami rozvrhovat pracovní dobu, a to jak z domova, tak na pracovišti. Vyžaduje to písemnou dohodu se zaměstnavatelem a zachování evidence odpracované doby.

vynásobené koeficientem stanoveným vládou na dvouleté období. Cílem této úpravy je, aby systém určování měsíční minimální mzdy byl jak pro zaměstnavatele, tak i pro zaměstnance předvídatelnější. Ministerstvo práce a sociálních věcí bude každoročně do konce září oznamovat výši minimální mzdy na následující rok. Minimální mzda bude v roce 2025 činit 20.800 Kč měsíčně, resp. 124,40 Kč za hodinu.

Počínaje rokem 2025 se ruší institut zaručené mzdy v soukromém sektoru, kde již nebude muset zaměstnavatel dodržovat osm skupin prací s různými úrovněmi mzdy. Pro soukromý sektor tak bude odrazovým číslem pouze minimální mzda.

Samorozvrhování pracovní doby

Nová právní úprava s odloženou účinností k 1. 1. 2025 umožní, aby si zaměstnanci v určitých případech sami rozvrhovali pracovní dobu, přičemž tato možnost se má vztahovat jak na zaměstnance pracující z domova, tak i na zaměstnance, kteří pracují přímo na pracovišti zaměstnavatele.

Samorozvrhování si musí zaměstnavatel a zaměstnanec písemně dohodnout. Závazek z dohody lze následně rozvázat dohodou stran, případně výpovědí bez uvedení důvodu, či z jakéhokoliv důvodu, a to s 15denní výpovědní dobou. I když si zaměstnanec pracovní dobu určí sám, je i nadále povinností zaměstnavatele evidovat jeho odpracovanou dobu. Proto doporučujeme, aby dohoda upravovala povinnost zaměstnance poskytnout zaměstnavateli při evidování odpracovaných hodin potřebnou součinnost.

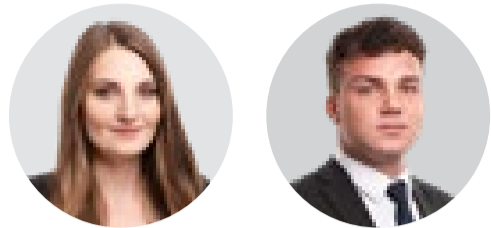
Letní novela zákoníku práce přinesla řadu novinek, které by měly zohlednit potřeby a zájmy zaměstnanců i zaměstnavatelů v současném dynamickém a konkurenčním prostředí. Je proto důležité, aby s nimi byli zaměstnavatelé dobře seznámeni a byli připraveni je v praxi uplatňovat. Pro některé zaměstnavatele to však může být poměrně náročný úkol, i s ohledem na mnoho dalších legislativních změn v oblasti pracovního práva, které vešly v účinnost v letošním roce, a s ohledem na změny chystané pro příští rok.

Konec institutu zaručené mzdy v soukromém sektoru

Krátkodobé ubytování z pohledu nemovitostního práva

Mgr. Kristýna Zmatlíková, advokátka, e-mail: kr.zmatlikova@schoenherr.eu, Mgr. Aleš Procházka, koncipient, e-mail: al.prochazka@schoenherr.eu

Vláda České republiky předložila Poslanecké sněmovně na konci července 2024 návrh novely zákona č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu („Návrh“). Tento Návrh mj. počítá se zavedením digitálního systému eTurista, do něhož se všichni poskytovatelé krátkodobého ubytování budou muset registrovat. Registraci pak ubytovatelé získají registrační číslo, které budou muset povinně zveřejňovat u svých nabídek krátkodobého ubytování. Pokud se do portálu nezaregistrují a u nabídky ubytovacích služeb nebudou uvádět registrační číslo, nebudou moci legálně ubytovací službu v České republice poskytovat.

Jedním ze stěžejních bodů Návrhu je, že registraci a tím i oprávnění poskytovat ubytovací služby lze pronajímatelům odejmout nebo pozastavit v okamžiku, kdy budou krátkodobý pronájem nabízet v nemovitosti, jejíž účel užívání stanovený veřejnoprávním povolením nebude ubytování, ale např. stavba pro bydlení, což je v praxi obvyklé. A právě poskytování krátkodobého ubytování v rozporu s účelovým určením stavby a rizika s ním spojená budou předmětem tohoto článku.

Krátkodobé ubytování ve stavbách pro bydlení

Dle stavebního zákona¹ lze stavbu užívat pouze způsobem, který je v souladu s účelem jejího užívání. Ten je stanoven v kolaudačním rozhodnutí, vydaném příslušným stavebním úřadem.

Z hlediska účelu užívání rozlišuje právní úprava mezi (i) stavbou pro bydlení a (ii) ubytovacím zařízením (či jednotkou). Ačkoli je hranice mezi těmito kategoriemi velmi tenká, stavby pro bydlení dle judikatury slouží k uspokojení bytových potřeb (tedy komplexnějších potřeb), kdežto ubytovací zařízení slouží k dočasnému pobytu.

V rámci kolaudačního řízení je zásadní, že právní regulace stanoví pro každý účel užívání odlišné technické požadavky, které stavba musí splňovat pro povolení k užívání. Obecně musí ubytovací zařízení (či jednotky) splňovat přísnější kritéria, zejména z hlediska požární bezpečnosti. Tomuto aspektu se věnuje pokyn Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR z října 2022, který uvádí, že pro stavby pro bydlení jsou pravidla požární bezpečnosti méně přísná. Obyvatelé takových staveb totiž nemovitost pravděpodobněji více znají a v případě požáru by měli být schopni rychleji a účinněji reagovat. Na druhou stranu krátkodobí uživatelé nemovitosti asi nebudou znát únikové cesty a nouzové východy, a proto jsou požadavky na požární bezpečnost ubytovacích zařízení (či jednotek) přísnější. U těchto

Regulace krátkodobého ubytování

Návrh zákona předpokládá nejen povinnost registraci, ale i možnost odejmout oprávnění, pokud by krátkodobý pronájem byl nabízen v nemovitosti, jež je zkolaudována jako stavba pro bydlení.

staveb je na základě velikosti prostor a počtu uživatelů třeba provést specifická technická opatření, např. zřídit a označit únikové cesty a únikové východy a umístit hasicí přístroje.

Rozhodovací praxe příslušných úřadů postupuje zejména dle Metodického pokynu Ministerstva pro místní rozvoj ČR z roku 2022, který užívání nemovitosti jiným způsobem, než jakým bylo schváleno veřejnoprávním povolením, považuje za správní delikt. Za něj může být uložena pokuta až do výše 1 000 000 Kč anebo zákaz užívat danou nemovitost. Tento postup sice není v souladu s dostupnou judikaturou českých soudů, ale musíme dodat, že relevantní soudní rozhodnutí vyšla z právní úpravy, která následně prošla revizí a změnami. Zároveň tato rozhodnutí

padla ještě v době, kdy poskytování krátkodobého ubytování ve stavbách pro bydlení skrze platformy, jako je airbnb nebo booking.com, nebylo tak rozšířené.

Dopady plánované změny právní úpravy

Aktuální znění Návrhu počítá s tím, že to, zda je užívání ubytovacího zařízení (či jednotky) v souladu s veřejnoprávním povolením, se bude kontrolovat až po registraci do systému eTurista. Nicméně o tom, v jakém pořadí po sobě budou tyto kroky následovat, se ještě veřejně diskutuje. Zejména obce a městské části preferují, aby musel ubytovatel doložit adekvátní povolení, že lze nemovitost užívat pro účel ubytování, jako podmínku samotné registrace. Taková úprava by však šla nad rámec evropské regulace, kterou Návrh transpo-

nuje, a navíc by celý proces registrace významně prodloužila a zvýšila administrativní zátěž příslušných úřadů.

Jak bylo uvedeno výše, aktuální právní úprava již považuje rozpor reálného užívání s veřejnoprávním povolením za správní delikt, za který lze ukládat sankce. Stavební úřady zahajují v tomto ohledu kontroly většinou na základě podnětu živnostenského úřadu nebo třetí osoby, nicméně je zřejmé, že státní správa i samospráva stále víc tlačí na intenzivnější kontrolu a regulaci krátkodobého ubytování.

Poskytovatelům krátkodobého ubytování lze doporučit, aby důkladně prověřili, jestli je jejich podnikání v souladu s veřejnoprávními povoleními, a pokud ne, aby podali žádost na stavební úřad, aby změnil účel užívání stavby.

1. Zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů.

Limity výměny informací v bankovním sektoru

Ing. Mgr. Jan Kupčik, Ph.D., advokát, e-mail: ja.kupcik@schoenherr.eu, Šimon Kopárek, paralegal

V mnoha odvětvích ekonomiky, finanční sektor nevyjímaje, dochází mezi konkurenty k toku určitých informací, obvykle prostřednictvím sdružující komory či asociace. Tyto informace mohou přinést prospěch spotřebitelům, jelikož činí trh transparentnějším, a ti tak mohou dělat informovanější rozhodnutí. Z pohledu soutěžního práva však sdílení určitého typu informací mezi konkurenty může snadno překročit hranici povoleného jednání. Nedávná rozhodovací praxe Soudního dvora Evropské unie (SDEU) ukazuje, že výměny informací mohou soutěžní úřady klasifikovat jako zakázané protisoutěžní dohody, aniž by výměna informací musela vést k jakékoliv koordinaci chování konkurentů či ke škodě spotřebitelů. Tento přístup se týká zvláště situací na oligopolních trzích.

Bankovní sektor, který bývá často koncentrovaný, se dostal do popředí zájmu v rozsudku SDEU ve věci portugalských bank (C298/22). Rozhodnutí SDEU je klíčové pro posuzování, kdy může být sdílení strategických údajů mezi konkurenty posouzeno jako protisoutěžní. V tomto případě si několik portugalských bank pravidelně vyměňovalo strategické informace. Vyměňované informace se týkaly především:

- budoucích úrokových rozpětí (spreadů),
- budoucích úprav rizikových přírůžek,
- objemů úvěrů.

Zajímavostí zde je, že určitou část těchto informací banky povinně zveřejňovaly, a ačkoliv se vztahovaly k budoucím krokům, tyto kroky (např. změny úrokových rozpětí) následovaly prakticky okamžitě po výměně informací. Z pohledu soutěžního práva ale hrálo roli to, že obsah vyměňovaných informací šel za hranici těchto povinně zveřejňovaných informací, že k výměně docházelo skrytě a že tato výměna měla potenciál snížit, byť krátkodobě, nejistotu ostatních bank ohledně chování jejich konkurentů.

Podle portugalského úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (Autoridade da Concorrência) vedla tato systematická výměna informací k omezení soutěže na trhu spotřebitelských a podnikatelských úvěrů. Úřad argumentoval tím, že sdílené informace oslabovaly konkurenční dynamiku a vytvářely prostředí, v němž se banky nemusely obávat tlaku na snižování úrokových sazeb či zpřísnění podmínek u úvěrového rizika. Banky se bránily tvrzením, že k žádnému sladění cen (úrokových sazeb) nedošlo, a argumentovaly, že sdílení těchto údajů mělo na jejich tržní rozhodování pouze minimální vliv.

SDEU se však postavil na stranu portugalského soutěžního úřadu a rozhodl, že pravidelná a vzájemná výměna strategických dat mezi bankami představuje

tzv. cílovou protisoutěžní dohodu. To znamená, že i bez důkazu o tom, že by měla konkrétní dopad na trh, je považována za protisoutěžní a automaticky škodlivou pro tržní prostředí. V tomto případě byla samotná povaha sdílených informací dostatečná pro závěr, že jednání omezovalo konkurenci na trhu. SDEU přitom poukázal na tři zásadní faktory pro posuzování těchto dohod, které rovněž zdůraznila Evropská komise ve svých Pokynech k použitelnosti článku 101 Smlouvy o fungování Evropské unie na dohody o horizontální spolupráci z roku 2023:

- Typ a citlivost sdílených informací: budoucí úrokové rozpětí a rizikové přírůžky jsou považovány za vysoce citlivé informace, neboť jejich výměna může snížit nejistotu mezi konkurenty a oslabit nezávislost jejich rozhodování.
- Pravidelnost výměn: SDEU zdůraznil, že pravidelná výměna dat pod-

poruje předvídatelnost na trhu, což vede k tomu, že banky implicitně sladí své chování bez nutnosti přímé dohody, byť periodicita může být poměrně nízká (např. zde jednou za půl roku).

Struktura trhu: v koncentrovaném prostředí, jako je bankovní trh s omezenou konkurencí a vysokými bariérami vstupu, je riziko omezujícího vlivu sdílení informací vyšší. V takovém prostředí je pro účastníky snazší vzájemně sladit své tržní chování.

Uvedená kritéria nastavují důležité mantinely pro finanční sektor a další koncentrovaná odvětví s vysokými bariérami vstupu a omezeným počtem relevantních soutěžitelů. Rozsudek je jasným signálem pro všechny finanční instituce, aby k mezibankovní komunikaci přistupovaly s maximální obezřetností a dodržovaly

Kauza portugalských bank přináší významné varování

Pravidelná vzájemná výměna strategických dat v koncentrovaném prostředí s omezenou konkurencí a vysokými bariérami vstupu je vždy protisoutěžní, a to bez ohledu na skutečný dopad na příslušný trh.

Sdílení strategických dat ve finančním sektoru vyžaduje vysokou obezřetnost

soutěžní pravidla, čímž mohou předejít vysokým sankcím ze strany soutěžních úřadů.

Výše popsaná kauza je důkazem toho, že proti jakýmkoliv výměnám, které jdou za hranice nezbytně nutně vyměňovaných či zveřejňovaných informací, se tvrdě postupuje. Je připomínkou, že výměnu informací nelze úspěšně omlouvat tím, že na jejím základě nedošlo k žádnému skutečnému sjednocení či sladění chování konkurentů na trhu, protože již samotná výměna soutěžně významných informací je protisoutěžní.

Především finanční instituce a jejich asociace by na základě toho měly zrevidovat rozsah nyní vyměňovaných informací (ať už k výměně dochází prostřednictvím asociace, nebo mimo ni), příslušně aktualizovat své compliance programy a interně osvěžit pravidla hospodářské soutěže prostřednictvím školení.

Novela zákona o přeměnách

Mgr. Michal Jendželovský, counsel, e-mail: mi.jendzelovsky@schoenherr.eu, Mgr. Otakar Fiala, counsel, e-mail: o.fiala@schoenherr.eu

Dne 19. 7. 2024 nabyla účinnosti novela zákona o přeměnách¹, která do českého právního řádu transponovala s více než půlročním zpožděním evropskou směrnici týkající se přeshraničních přeměn². Český zákonodárce využil novelu zákona o přeměnách kromě transpozice unijních požadavků rovněž k tomu, aby sjednotil pravidla pro vnitrostátní a přeshraniční přeměny a odstranil některé výkladové problémy, které ukázala praxe. V následujícím textu představujeme vybrané podstatné změny, které novela přinesla.

Nová forma přeměny – vyčlenění

Rozdělit společnost vyčleněním je možné formou vyčlenění se vznikem nové společnosti (nových společností) nebo vyčlenění sloučením (do stávající společnosti), popř. kombinací obou forem. Rozdělovaná společnost se stává jediným společníkem jedné nebo více nástupnických společností. Jedná se o alternativu k založení společnosti nepeněžitým vkladem, popř. zvýšení základního kapitálu nepeněžitým vkladem, při které lze využít výhody spojené s realizací přeměny (univerzální právní nástupnictví, stanovení rozhodného dne, vyšší flexibilita při určení vyčleňované části jmění apod.). Přeshraniční vyčlenění sloučením bude i v rámci EU/EHP možné pouze v případě, že druhý členský stát bude tuto formu připouštět, neboť směrnice vyčlenění sloučením neupravuje.

Publikační povinnosti

Nově není nutné zveřejnit oznámení o přeměně v Obchodním věstníku. Do sbírky listin se bude spolu s projektem přeměny zakládat také upozornění pro věřitele, zástupce zaměstnanců, popř. zaměstnance a společníky na jejich

práva. Pokud má společnost zúčastněná na přeměně zřízeny internetové stránky, musí upozornění zveřejnit také tam. Víta- nou novinkou je, že založení dokumentů do sbírky listin bude moci provést notář a nikoli pouze rejstříkový soud³. Již v den vyhotovení projektu přeměny tak bude možné splnit publikační povinnosti.

Ocenění jmění

Novela zrušila požadavek, aby znalec jmenoval soud, což může přeměnu urychlit. Znalce bude vybírat obchodní korporace ze seznamu znalců. Zároveň lze posudek znalce na ocenění jmění nahradit oceněním, které provedl obecně uznávaný nezávislý odborník podle pra-

videl pro ocenění nepeněžitých vkladů akciové společnosti při zvyšování základního kapitálu stanovených v zákoně o obchodních korporacích⁴.

Ochrana věřitelů

Právo na dostatečné zajištění mohou nově požadovat vedle věřitelů nesplatných pohledávek rovněž věřitelé pohledávek podmíněných a budoucích, čímž se okruh oprávněných věřitelů rozšiřuje. Věřitel však musí právo na dostatečné zajištění uplatnit v kratší prekluzivní lhůtě 3 měsíců (namísto dřívějších 6 měsíců) u soudu, zatímco dosud to bylo u společnosti zúčastněné na přeměně. Soud zřídí na návrh věřitele dostatečné zajištění, pokud věřitel osvěd-

Novela přinesla administrativní zjednodušení

Publikační povinnost lze nově splnit prostřednictvím notáře a znalce pro ocenění jmění si korporace vybírá sama, což výrazně zrychluje celý proces.

čí skutečnosti nasvědčující tomu, že se zhorší dobytost jeho pohledávky. Podání návrhu věřitele k soudu nebrání zápisu přeměny do obchodního rejstříku.

Přeshraniční přeměny

Zcela nově je upravena zpráva o přeshraniční přeměně. Zpráva obsahuje oddíl pro společníky a členy a oddíl určený pro zaměstnance. Zákon stanoví, kdy nemusí být zpracován oddíl pro společníky a oddíl pro zaměstnance, a případy, kdy zprávu není třeba zpracovat vůbec. Podle dosavadní právní úpravy musela být zpráva o přeshraniční přeměně zpracována

pokračuje na straně 8

Realizace přeměny zůstává i po novele složitým procesem

1. Zákon č. 162/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev (zákon o přeměnách).
2. Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/2121 ze dne 27. listopadu 2019, kterou se mění směrnice (EU) 2017/1132, pokud jde o přeshraniční přemístění sídla, fúze a rozdělení.
3. Notáři se v takovém případě hradí poplatek již při založení dokumentů do sbírky listin a tento poplatek pak pokrývá i samotný zápis přeměny do obchodního rejstříku po jejím schválení.
4. § 468 a násl. zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstev (zákon o obchodních korporacích).
5. Rozhodne-li se notář pro tento postup, může to mít zásadní dopad na celkové načasování procesu přeměny, jelikož zákon o přeměnách předpokládá poskytnutí součinnosti ze strany orgánů veřejné moci ve lhůtě (až) 30 dní, nestanoví-li jim notář ve své žádosti jinou přiměřenou lhůtu.

Novela zákona o přeměnách

Mgr. Michal Jendželovský, counsel, e-mail: mi.jendzelovsky@schoenherr.eu, Mgr. Otakar Fiala, counsel, e-mail: ofiala@schoenherr.eu

pokračuje ze strany 7

vždy, a to zvláště pro každou společnost. Zprávu musí česká osoba zúčastněná na přeměně zveřejnit na svých internetových stránkách nebo ji jiným způsobem elektronicky zpřístupnit společníkům a zástupcům zaměstnanců, a pokud tito zástupci u osoby zúčastněné na přeměně nepůsobí, pak přímo zaměstnancům. Musí se tak stát alespoň 6 týdnů přede dnem konání valné hromady, jež má rozhodnout o schválení přeměny. Zpráva se musí zpracovat včas, aby nebyl negativně ovlivněn časový průběh přeměny.

Nová je rovněž úprava osvědčení zákonnosti přeshraniční přeměny notářem. Notář přezkoumá zákonnost na základě předložených dokumentů a osvědčení vydá pouze v případě, že nemá vážné podezření, že přeměna má zneužívající nebo podvodný účel, který směřuje k vyhýbání se nebo obcházení právních předpisů ČR nebo EU nebo k páchání

trestné činnosti. Za účelem vyvrácení vážného podezření se notář může obrátit na příslušný orgán veřejné moci nebo na znalce⁵.

V neposlední řadě zákon o přeměnách nově výslovně připouští i přemístění sídla právnické osoby ze třetího státu (mimo EU/EHP) do České republiky a obdobně také přemístění sídla české obchodní korporace do třetího státu, nezakazují-li to právní předpisy příslušného třetího státu.

Závěr

Novela zákona o přeměnách přináší některá administrativní ulehčení, avšak realizace přeměny zůstává i nadále složitým procesem. Proto než se do něj společnost pustí, měla by důkladně zvážit veškeré relevantní aspekty. V naší advokátní praxi již máme zkušenosti se strukturováním a realizací přeměn dle novelizované právní úpravy a rádi vám nabídneme pomocnou ruku.

Česká právní úprava jde opět nad rámec evropské směrnice

Při přeshraniční přeměně je nezbytné posoudit, zda proces v navržené podobě umožňují i právní řády ostatních zúčastněných subjektů.

kontakty

Praha

Jindřišská 16
CZ-110 00 Praha 1
T: +420 225 996 500
E: office.czechrepublic@schoenherr.eu

Bělehrad

Bulevar vojvode Bojovića 6-8
SRB-11000 Beograd
T: +381 11 320 26 00
E: office@schoenherr.rs

Bratislava

Prievozska 4/A (Apollo II)
SK-821 09 Bratislava
T: +421 2 57 10 07 01
E: office.slovakia@schoenherr.eu

Brusel

Rue du Congrès 5
B-1000 Bruxelles
T: +32 2 743 40 40
E: office.belgium@schoenherr.eu

Budapešť

Váci út 76
H-1133 Budapest
T: +36 1 870 07 00
E: office.hungary@schoenherr.eu

Bukurešť

Blvd. Dacia Nr. 30
RO-010413 București
T: +40 21 319 67 90
E: office.romania@schoenherr.eu

Istanbul

Levent Mah. Mektep Sok. No:14
TK-34330 Beşiktaş – Istanbul
T: +90 212 324 70 70
E: office.turkiye@schoenherr.eu

Kišiněv

Str. Alexandru Lapusneanu 3
MD-2004 Chișinău
T: +373 22 240 300
E: office.moldova@schoenherr.eu

Linec

Herrenstraße 6
A-4020 Linz
T: +43 732 27 27 00 27
E: office.linz@schoenherr.eu

Lublaň

Tomšičeva 3
SI-1000 Ljubljana
T: +386 1 200 09 80
E: office.slovenia@schoenherr.eu

Podgorica

Bulevar Džordža Vašingtona 98,
The Capital Plaza, VIII Floor
ME-81000 Podgorica
E: office.montenegro@schoenherr.eu

Sofie

Alabin 56
BG-1000 Sofia
T: +359 2 933 10 70
E: office.bulgaria@schoenherr.eu

Varšava

Pl. Stanisława Małachowskiego 2
PL-00-066 Warszawa
T: +48 22 223 09 00
E: office.poland@schoenherr.eu

Vídeň (centrála)

Schottenring 19
A-1010 Wien
T: +43 1 534 37 0
E: office.austria@schoenherr.eu

Záhřeb

Prilaz Gjüre Deželića 19
HR-10000 Zagreb
T: +385 1 481 32 44
E: office.croatia@schoenherr.eu

www.schoenherr.eu

schönherr
straight to the point

SCHÖNHERR Journal, ročník IX, vydání 2/2024, datum vydání 13. 12. 2024

Vydavatel: Schönherr Rechtsanwälte GmbH, organizační složka, Jindřišská 16, 110 00 Praha – Nové Město, IČ: 06518974, e-mail: office.czechrepublic@schoenherr.eu, www.schoenherr.eu | Produkce a grafické zpracování: Corporate Publishing s.r.o., U Golfu 565, 109 00 Praha 10, www.copu.cz | Redakce: Mgr. Otakar Fiala, Mgr. Marie Gremillot, Mgr. Michal Jendželovský, Ing. Mgr. Jan Kupčík, Ph.D., Šimon Kopárek, Mgr. Aleš Procházka, Mgr. Sebastian Špeta, Mgr. Monika Voldánová, Mgr. Kristýna Zmatlíková | Client Service Manager: Ing. Martina Sionková | Foto: archiv firmy, shutterstock.com | Jazyková úprava: Petr Behún, Proofreading.cz | Volně neprodejně | Registrace: MK ČR E 22392, vychází 2x ročně | Tisk: Tiskárna Daniel s.r.o.